

СТАНОВИЩЕ

на преподавателската и научна дейност на доц.д-р Братой Георгиев Копринаров, участник в конкурс за заемане на академичната длъжност „Професор“ по: Област на висшето образование: 3. Социални, стопански и правни науки; Професионално направление: 3.9. – Туризъм; Научна специалност: Икономика и управление (Туризъм– Културен туризъм и глобализация в туризма)

Обявен в (ДВ бр. 32/22.04.2016 г.)

От Проф. д-р Иван Гатев Марков,

катедра „Маркетинг и туризъм“, ВТУ „Св.св. Кирил и Методий, член на научно жури

Становището е изготвено на основание на член 4 от Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилник за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ – Бургас, заповед РД-159 от 21 .06. 2016 г. на Ректора Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ – Бургас и Протокол 1/26.07.2016 г. от заседание на Научното жури за определяне на рецензенти по конкурса.

1. Общо представяне на получените материали

Представени са всички изискуеми материали (на хартиен и електронен носител) съгласно Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилник за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ – Бургас,

2. Биографични данни на кандидата

Доц. д-р Братой Георгиев Копринаров е роден на 27.11.1952. Средното си образование завършва в Немска езикова гимназия „Ернст Телман“ – гр. Ловеч през 1971 г. В периода 1973-1977 г. получава висшето си образование в Стопанска академия (ВФСИ) – Свищов, придобивайки образователно-квалификационна степен „магистър по Счетоводна отчетност“; 1977-1981г. е редовен докторант към катедра “Политическа икономия” в Стопанска академия (ВФСИ) – Свищов; 1982 г. след успешна защита придобива ОНС „доктор” (кандидат на икономическите науки) по научна специалност 05.02.01. „Политическа икономия (микро-макроикономика)“; април 2006 г. ВАК присъжда на д-р Братой Копринаров научното звание „доцент” по научна специалност 05.02.01. „Политическа икономия (микро-макроикономика)”.

Кариерното развитие на доц. Копринаров започва като асистент в катедра “Политическа икономия” при Стопанска академия (ВФСИ) – Свищов. Периода 1983-1987 г. доц. Копринаров работи като н.с. I степен в Научно-изследователска лаборатория в КК “Слънчев бряг”. От 1990 г. преминава на работа като главен асистент в ИМТ – Бургас (Колеж по туризъм към Университет „Проф. д-р Асен Златаров“.); от 2006 г. е доцент в Колеж по туризъм и Университет „Проф. д-р Асен Златаров“.

Доц.д-р Копринаров заема редица административни длъжности в академичната общност и туристическия бизнес: Директор ИМТ – Бургас; директор на Колежа по

туризъм; от ноември 2011- до настоящия момент заема длъжността „Зам. Ректор“ „Управление на качеството, кадри и акредитация“ в Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ – Бургас. Изпълнителен директор на “Слънчев бряг”ЕАД (1994 г. до юни 1995). Дейността му се допълва от участието в експертни групи към НАОА, ръководство на комисии за подготовка на доклади по процедури, член на факултетни и академични съвети на Колеж по туризъм и Университет „Проф. д-р Асен Златаров“. Доц. д-р Копринаров е участвал общо в 9 научно-приложни проекта, свързани с развитието на туризма в България, владее немски и руски език Избран е в 10 научни журита за академични длъжности и научни степени в направление 3.9. Туризъм.

3. Оценка на учебно-преподавателската дейност

Учебно-преподавателската работа на доц.д-р Копринаров е твърде разнообразна. Справката за годишна аудиторна натовареност през последните 10 години показва че тя е над 600 часа.

Титуляр на лекционни курсове: За ОКС „професионален бакалавър“- „Микроикономика“; „Макроикономика“; „Туроператорска, агентска и транспортна дейност“; „Насърчаване на продажбите в туризма“;

За ОКС „бакалавър“ - Микроикономика“; „Макроикономика“; „Управление на финансовия риск в туризма“; „Туристически борси и панаири“; „Устойчиво развитие в туризма“;

За ОКС „магистър“- „Управление на финансовия риск в туризма“; „Туристически борси и панаири“; „Устойчиво развитие в туризма“; „Насърчаване на продажбите в туризма“; „Управление на допълнителните услуги в туризма“; „Франчайзинг“.

Доц. д-р Копринаров чете лекционни курсове в редица висши училища в страната в специалност „Туризъм“. Участва в обучения в туристическата практика и по международни проекти и програми. Активно участва в разработване на учебни планове и програми в Колежа по туризъм и Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ – Бургас. Резултат от богатата научно-изследователска и преподавателска дейност са и издадените пет учебника и учебни помагала (самостоятелно и в съавторство)..

Учебната дейност се допълва и с научно ръководство и консултации на над 200 дипломанти. Научен ръководител е на един докторант, успешно защитил.

Доц. Б. Копринаров е участвал в създаването на специализирани кабинети в Колеж по туризъм.

4. Оценка на научната и научно-приложната дейност

За участие в конкурса доц. д-р Копринаров е приложил списък на общо **74** публикации, включващи **3 монографии** (от които 1 с авторски колектив), **1 студия**, **31 научни статии** (от които 16 в съавторство), **28 доклада** (от които 9 в съавторство), **5 учебника** (от които един самостоятелен и 4 с авторски колектив), **3 практико-приложни разработки** и **3 научно-популярни статии**. Публикациите в съавторство са придружени от разделителни протоколи, а тези под печат със служебни бележки от съответните издателства. Не се рецензират публикациите преди 2006 г. когато доц.д-р Копринаров придобива научното звание (академична длъжност) „ Доцент“,които в приложения списък са съответно: 3.3;6.2.; 58-61(23-26); 64.1. Не се рецензират научно-

приложни и други публикации които също се отнасят за периода преди 2006 г. Структурата на публикациите по вид и обем е представена в Таблица 1.

Таблица 1

№	Вид на публикациите	Брой	Номерация в списъка на публикациите	Брой стр.	Отн. дял в %
1	Монографии	2	1.1. до 2.2.	456	39,5
2	Студия	1	5.1 до 35.1	24	2,1
3	Статии	30	5.1; от 7.3 до 35.31	247	21,4
4	Доклади	24	36..до57.22;62.27-63.28.	215	18,6
5	Учебници и учебни помагала	4	65.2. до 68.5.	212	18,4
	Общо	61		1154	100,0

.Анализът показва, че най-голям относителен дял имат монографичните изследвания. Това е признак за системност и последователност в научните изследвания на доц.д-р Копринаров, което има и позитивно влияние върху преподавателската му работа.

Монографичен труд „Културен туризъм“ е основен за конкурса. Целта която си поставя автора в монографичното изследване е доста амбициозна „да се систематизират в теоретичен план предпоставките и фундаменталните характеристики на културния туризъм, да се очертаят отличията му от другите видове туризъм, както и да се направят някои приложни изводи за необходимостта от иновации и повишаване на качеството на културния туризъм в България”.Представената структура, начина на изложение и систематизацията на огромен обем информация в голяма степен са допринесли за реализиране целта на изследването. Проследява се и се анализира състоянието на емитивните и рецептивни пазари, както и обективните условия на развитие на културния туризъм. Анализира се значението на културата като туристически ресурс, както и критериите за типологизация на видовете културен туризъм. Прави се сполучлив опит да се изясни връзката на културния туризъм с културно-историческото наследство, както и условията и перспективите за развитие на културен туризъм в България. В заключение авторът систематизира положителните и отрицателни ефекти в развитието на културния туризъм, разкрива предизвикателствата и проблемите в неговото развитие, дефинира тенденциите и перспективите в развитието и стига до важни изводи, като четвъртият от тях според нас - „Релацията „културният туризъм – икономика на преживяванията“ се утвърждава все повече като водеща в пазара на културния туризъм”, има актуално теоретично и приложно значение.

Монографията „Съединяването на света: прототуризмът като прото-глобализация” с обем от 181 страници е първа по рода си Монографията има историко-теоретичен характер. Изследването обхваща основните етапи в предисторията на туризма.Проследява се предистория, обхващаща няколко епохи – от древността до европейския *Grand Tour*, откъдето започва летоброенето на туризма. Тази хилядолетна предистория се определя като *прото-туризъм*. Авторът подхожда не само в исторически но и в теоретичен план.Чрез ретроспекцията се цели да се

изяснят в теоретичен план взаимовръзките между глобализацията и туризма. На основата на тази двойствена методология е формулирана и аргументирана тезата, че **предисторията на туризма (прото-туризмът) е същевременно предистория на глобализацията (прото-глобализацията)**. Анализирайки някои особености на пътуванията в епохата на прото-туризма и съвремените пътувания авторът стига до заключения, че глобализацията апелира и към двете характеристики на пътуването – както към абстрактното, транзитно пространство, така и към мястото с разкрит туристически потенциал. Това изследване според нас **е принос в развитието на историята и теорията на туризма**.

Публикациите на доц. д-р Копринаров доказват, че неговите научни интереси са в три основни тематични направления: **културен туризъм, туризъм и глобализация и съвременни видове туризъм**. Теоретичното и приложно изследване на **културния туризъм** е представено в монографичното изследване и статиите № 8.4, 20.16, 21.17, 29.25, и докладите № 35.1, 36.1, 42.8, 43.8, 49.14, 50.16, 54.19, 55.21, 65.2, 66.3. Като приносни моменти на автора могат да се открият

Представени са същността, характеристиките, видовете и тенденциите в развитието на културния туризъм (от списъка публикации с №:1.1; 8.4; 20.16; 21.17; 29.25; 35.1; 42.8; 50.16; 55.21; 65.3; 67.5;);

Разграничени са и определени разнообразните обвързаности между „култура“ и „туризъм“, като вниманието е съсредоточено върху културата като туристически ресурс (от списъка публикации с №:1.1;);

Разгледана е връзката между културен туризъм и културно-историческо наследство (от списъка публикации с №:1.1; 22.18; 67.5;);

Разгледани са предизвикателствата и последиците от „икономиката на преживяването“ върху културния туризъм; (от списъка публикации с №:1.1;)

Разработен е теоретичен модел на управлението на културния туризъм (от списъка публикации с №:1.1;).

Теоретичните изследвания на **взаимовръзките между туризма и глобализацията**, са представени в публикациите с №: 2.2, 9.5, 10.6, 11.7, 13.9, 14.10, 22.18, 23.19, 24.20, 31.27, 33.29, 43.30, 40.5, 41.6, 45.10, 52.17, 53.18. Конкретните приноси в тази област могат да се идентифицират така:

Разкрити са и аргументирани тезите за обективното въздействие на глобализационните процеси върху развитието на туризма (от списъка публикации с №: 11.7; 13.9; 23.19; 39.5;)

Разгледана е взаимовръзката между глобализация и локалност (от списъка публикации с №: 40.6; 46.12; 51.17;);

Анализирани са сложните взаимовръзки между глобализъм, локализъм и културна идентичност (от списъка публикации с №:14.10; 22.18; 31.27; 48.14;);

Въведени са понятията „прото-туризъм“ и „прото-глобализация“ и е аргументирана тезата, че предисторията на туризма (прото-туризмът) е същевременно предистория на глобализацията (прото-глобализацията). (от списъка публикации с №: 2.2; 4.1; 24.20; 27.23;);

Обосвана е тезата, че прото-туризмът придава полицентричен характер на прото-глобализация (от списъка публикации с №:2.2; 4.1;);

На изследванията на **съвременните видове туризъм** са посветени публикациите с №: 12.8, 15.11, 18.14, 21.17, 25.21, 26.22, 27.23, 28.24, 35.31, 39.4, 42.7, 44.9, 46.11, 47.12, 55.20, 66.3. Като приноси в това направление могат да се отбележат:

Анализирана е същността, историята, формите и тенденциите в развитието на здравния туризъм в контекста на глобализацията (от списъка публикации с №:11.7; 15.11; 38.4; 45.11); Разгледани са проекциите на устойчивото развитие върху перспективите на туризма (от списъка публикации с №:12.8; 25.21; 34.30; 47.13; 52.18;62.28.);

Направен е анализ на основните тенденции в развитието на глобалния туризъм и на ефектите му върху туризма в България (от списъка публикации с №:1.1; 13.9; 41.7;

В приложена справка са посочени **76 документирани цитирания**, което е признак за научните достойнства на продукцията на доц.д-р Копринаров.

5. Критични забележки и препоръки към кандидата

Да разшири публикационната си дейност в международен план

Заклучение

Документите и материалите, представени от доц. д-р Копринаров **отговарят изцяло** на изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за неговото приложение (ППЗРАСРБ), Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Университет “Проф. д-р Асен Златаров”-Бургас. Предоставената справка показва, че са изпълнени задължителните минимални изисквания за заемане на академичната длъжност „професор“ в направление „Хуманитарни, социални, стопански и правни науки“ в Университет “Проф. д-р Асен Златаров”-Бургас

Високо теоретично равнище на изследване на културния туризъм, взаимовръзката „туризъм - глобализация”, съвременните видове туризъм, наличието на учебна литература и дългогодишна и богата преподавателска и консултантска дейност ми дават основание да изразя изцяло **положително отношение (ДА)** по кандидатурата на доц.д-р Братой Георгиев Копринаров за получаване на академичната длъжност **„Професор” по Професионално направление: 3.9. - Туризъм, Научна специалност: Икономика и управление (Туризъм - Културен туризъм и глобализация в туризма)”**

15.08.2016 г.
Гр.Велико Търново

Изготвил:

(Проф.д-р Иван Марков)

